

INSTITUTIONEN FÖR PSYKOLOGI

Vem ska bestämma gruppens sammansättning?

En kvantitativ studie om gruppammansättning
inför grupparbete

Suzanne Kiö

Kandidatuppsats VT 2012

Handledare: Åse Ines Kerr

Abstrakt

I dagens skola är grupparbete en vanlig undervisningsform. Diskussionen om grupparbete har länge varit av intresse hos både socialpsykologiska- som utbildningsforskare. Då grupparbeten idag är så pass vanliga syftar denna studie till att undersöka vilken gruppammansättning som ger eleverna den bästa förutsättningen för en bra inläring. I undersökningen genomförs ett experiment med elever studerande vid en gymnasieskola i en kommun i Mellansverige. Eleverna i den ena klassen har slumpmässigt delats in i en grupp om fyra - tilldelad grupp. I den andra klassen har eleverna själva valt vilka tre andra de ville arbeta tillsammans med och har därmed utgjort grupperingen självvald grupp. Eleverna fick i sina grupper läsa, diskutera och analysera material om ADHD och testades därefter i ett förhör. Resultaten i förhören har jämförts och visade på ett signifikant högre resultat för de elever som ingick i grupperingen med tilldelade grupper. Studien undersökte även en annan aspekt som med hjälp av en utvärdering undersökte hur eleverna uppfattade grupparbetet. Endast i en av fem frågor skiljde sig grupperna statistiskt signifikant åt och även där var det den tilldelade grupperingen som gav ett bättre resultat. Den frågan handlade om hur eleven upplevt sin egen prestation.

Nyckelord: Gruppammansättning, Grupparbete, Tilldelad grupp, Självvald grupp

Inledning

Att finna den rätta gruppammansättningen i en klass bestående av elever med mycket spridd kunskapsnivå är en av de svåraste uppgifterna en lärare ställs inför. Målsättningen för en lärare är att se varje elevs möjligheter och utifrån dessa att försöka hjälpa eleven att uppnå sina mål. Vid användandet av ett grupparbete måste läraren därmed kompromissa med dessa mål då en del elever inte trivs eller lyckas i ett grupparbete. Målet med ett grupparbete måste därför vara att få så många av eleverna som möjligt att i samspel uppnå en förståelse för det givna ämnet. Detta påverkas i stor grad av vilken sammansättning läraren väljer att skapa grupperna efter.

Det skall poängteras att denna studie ska ses som ett språngbräde mot flera möjliga studier. Grupper kan sättas samman på flera olika sätt och denna indelning mellan självvalda och tilldelade utgör två ytterligheter som skulle kunna varieras i flera olika nivåer. Det vore önskvärt att ha flera olika gruppammansättningar i den tilldelade grupperingen. Dessa skulle kunna baseras på kön, prestation, personlighet eller annan faktor av intresse. Då detta skulle göra denna studie otroligt omfattande har en begränsning gjorts i studien till att endast gälla de två ytterligheterna, men det finns en medvetenhet om att detta bara är toppen av isberget.

Teori

För att kunna tala om grupparbete bör en definition av begreppet grupp utföras. Donelson (2005) nämner ett par olika faktorer som definierar en grupp. Medlemmarna ska till exempel vara sammankopplade på något vis. Detta innebär att en samling människor som inte har en relation eller kontakt till var och en under vanliga omständigheter inte klassificeras som en grupp. Kontakten kan i sin tur vara baserad på olika saker till exempel att de arbetar mot att uppnå något tillsammans, att de har en emotionell kontakt eller att de delar någon form av gemensam uppfattning. Denna studie har valt att använda definitionen att en grupp är en sammansättning av två till sex personer som är sammankopplade till varandra på ett eller annat vis och strävar mot ett gemensamt mål (Donelson, 2005).

Gruppens storlek är en viktig faktor för dess funktion. En optimal storlek på en grupp är mellan två till sex personer (Stensaasen & Sletta, 2000). Om det är mindre än två är det inte

en grupp och om det är mer än sex personer kan flera olika problem uppstå. Det vanligaste problemet är att några av personerna gör allt medan de andra följer med gruppen utan att tillföra något. Detta kallas för free-rider effekt (Giddens, 2005). Ett annat problem som kan uppstå i en grupp med för många medlemmar är att varje individ får mindre att säga till om då många personer vill göra sig hörda. Med detta tenderar individens engagemang och intresse för uppgiften att sjunka då denne får en känsla av att inte tillföra något (Svedberg, 1996). Även social loafing kan bli ett problem om gruppen är för stor. Med detta menas ett avtagande av känslan av samhörighet med gruppen och varje individs ansvar (Donelson, 2005). En risk när social loafing uppstår är att ingen gör något eftersom ingen känner ett direkt ansvar att ta hand om de olika delarna i uppgiften vilket, ett fenomen känt som Ringelmanns effekten (Donelson, 2005). Svedberg (1996) nämner att om en grupp innehåller för många medlemmar blir feedbacken till och från varje individ mindre vilket är ett problem då feedback är en viktig aspekt för grupparbetets funktion (Trost & Torres, 2012). En större grupp kräver också en bättre organiserad struktur för att fungera vilket gör att kommunikationen mellan medlemmarna faller sig mindre naturligt (Svedberg, 1996).

Termen grupparbete kan i sig bestå av olika delar och kräver därför sin egen definition. Enligt Stensaasen & Sletta (2000) är ett grupparbete ett aktivt samspel mellan ett begränsat antal personer som arbetar med att lösa en gemensam uppgift. Detta är den definition som valts att använda även i denna studie.

Tidigare forskning

De flesta studier som görs angående studiemetoder i skolan fokuserar på vilken typ av inlärningsmetod läraren ska använda; individuellt arbete, grupparbete eller helklassarbete. Enligt läroplanen (Skolverkets gymnasiereform, 2011) är det viktigt att elever lär sig samverkan mellan den obligatoriska skolformen, arbetslivet, universitet och högskolor. En viktig aspekt från det är att både på universitetet och fram för allt i arbetslivet kommer eleverna att stöta på grupparbeten och samarbeten av olika slag då detta är mycket vanligt förekommande i dessa miljöer.

Även Trost & Torres (2011) anser grupparbete vara en välfungerande metod i klassrummet då denna ökar motivationen hos gruppens medlemmar eftersom de kan dela arbetsbördan mellan varandra. Ytterligare fördelar med grupparbete är att uppmuntran och stöd kan ges eleverna emellan och att tankegångar och kedjor som annars kanske inte hade kommit fram tas upp till

ytan. Grupparbete är således en väletablerad metod och intresset i denna studie är inte att jämföra grupparbete med andra inlärningsmetoder utan att undersöka på vilket sätt en grupp ska sättas samman för att uppnå ett optimalt lärandetillfälle för så många elever som möjligt.

Det finns flera tidigare studier som undersökt gruppammansättning. Till exempel har ett flertal studier gjorts om fenomenet med heterogena och homogena grupper (Halfhill, Sundstrom et. al., 2005; Song & Grabowski 2006). Många tidigare studier har visat på att elever presterar bäst om de är delaktiga i en grupp med likasinnade personer. Homogeniteten i gruppen kan till exempel baseras på motivation, förmåga och betyg (Wilkinson & Fung, 2002). Nyare studier menar på att elever fungerar och presterar bäst om de är delaktiga i en heterogen grupp, det vill säga en grupp med personer som skiljer sig från en själ (Houldsworth & Mathews, 2012).

En grupp kan sättas samman på flera olika vis. I Wilkinson & Fungs (2002) studie nämns förslag på olika studier som skapat sammansättningen genom elevers förmåga och prestation vilket kan vara en variant att skapa grupper utifrån. Genom att sammanställa grupper utifrån denna faktor kan en lärare undvika olikheter mellan eleverna och därmed skapa en möjlighet för eleverna att använda varandra som en resurs. En annan sida av detta mynt är att en gruppammansättning med prestation som ledande faktor gör att gruppen blir mer homogen eftersom elever med samma betyg placeras i samma grupp. I Wilkinsons & Fungs (2002) meta-analys studie tas flera tidigare studier om kring indelningen från denna faktor. De finner i de fem olika studier som de undersökt finns inget gemensamt effektmönster för studenterna i de olika grupperna i den tilldelade grupperingen. Det kunde däremot noteras att de olika nivåerna i den tilldelade grupperingen gynnades mer än de klasser som inte hade samma indelning efter prestation.

En forskare vars teorier är mycket kända för att förespråka ett samarbete mellan elever på samma nivå är Lev Vygotsky i sin socialkonstruktiva teori om inläring. Teorin uttrycker att lärande är en kognitiv process som finns i sociala kontexter. Den kognitiva processen kan därmed påverkas av den sociala kontexten och dess aktörer. Inläring skapas där med av en interaktion mellan två personer och därmed bör elever som har samma proximala zon (den möjlighet en elev har att uppnå kunskap i ämnet) arbeta tillsammans för en optimal interaktion. (Woolfolk, Mcmillan et. al 2012; Giddens, 2006).

En annan relevant inriktning i studier o gruppammansättning är förhållandet mellan naturliga och skapade grupper, vilket ligger nära både relationen mellan homogena/heterogena grupper

men även denna studiens indelning med självvald och tilldelad grupp..Leask, Hawe & Chapman (2000) har använt sig av denna indelning när de jämförde två olika typer av fokusgrupper. Studien undersöker vilken gruppsammansättning som ger den bäst diskussion kring ämnet immunisering, en naturligt skapad grupp (personer som umgås även utanför kontexten) eller en strukturerad grupp (personer som aldrig träffats tidigare) . Fokus gruppen följde sedan samma innehållsstruktur för diskussion och resultatet för de två olika grupperingarna visade på att det fanns olika aspekter hos varje grupp som var positiva för diskussion men även att varje gruppering hade delar som inte var av nytta för en diskussion. De fann dock att generellt är en konstruerad grupp övervägande bättre när uppgiften för gruppen involverar diskussion. De visar också en större entusiasm och intresse enligt denna studie.

En forskare som motsätter sig detta är Boström (1998). I dennes bok beskrivs det tvärtom att människor presterar bättre när de får arbeta med den sortens gruppering av människor som de själva föredrar. Hon menar på att människor tenderar att, på grund av sin sociala kompetens, lyckas gruppera sig själva på ett lämpligt sätt som kommer leda till bättre prestation.

En annan vanlig faktor att dela in grupper efter vid forskning av gruppsammansättning är heterogena och homogena grupper. Med en heterogen grupp menas att medlemmarna i den är olika sett till flera olika aspekter (till exempel kön, ålder, förmåga, värderingar, eller kanske normer) och med en homogen grupp menas att medlemmarna i gruppen är lika varandra gällande till exempel nyss nämnda faktorer (Wilkinson & Fung, 2002).

Det finns ett flertal olika för- och nackdelar med en grupp sammansatt för grupparbete. I en homogen grupp, självindelad grupp och framförallt i vänskapsgrupper utvecklas starka normer för hur en person ska agera i gruppen och mot gruppens medlemmar. En norm är en oskriven regel på hur en människa bör bete sig i en viss situation. Om detta bryts kan gruppklimatet bli sämre och mindre fungerande vilket påverkar hur eleverna presterar i gruppen (Thornberg, 2006). För att ett grupparbete ska fungera och ge utdelning för eleverna krävs det en fungerande gruppklimat och gruppdynamik. I en heterogen grupp kan det utifrån denna aspekt vara lättare att skapa ett bra gruppklimat då flera olika personers värderingar och åsikter blandas och där det inte finns några givna normer från början (Svedberg, 1996). Med gruppdynamik menas hur personerna i gruppen förändras och agerar inför olika förhållanden för gruppen (Donelson, 2006). Enligt Hammar Chiriac & Hempel (2005) finns det olika variabler som påverkar hur samspelet och dynamiken i en grupp blir. En av de viktigaste är

kohesion som handlar om gruppsammanhållningen och innebär en gemensam känsla av samhörighet. En homogen grupp har fler aspekter gemensamt och borde därmed ha en starkare kohesion. Det finns också ett värde att ingå i gruppen och att följa de gemensamma normerna, något som ökar kohesionen (Thornberg, 2006).

Hammar Chiriac & Hempel (2005) drar också slutsatsen att det är skillnad på gruppulturen mellan en heterogen grupp och en homogen grupp. En grupps kultur handlar om hur den fungerar som en arbetande och social enhet (Giddens, 2006). Eftersom en homogen grupp består av mer likasinnade personer kommer de lättare att nå en bra kohesion (sammanhållning) i gruppen samt mer lika och gemensamma värderingar vilket leder till en starkare gruppkultur och därmed ett mer likartat arbetssätt. Om människor är mer lika i sina värderingar kommer de också att uppnå en bra social integration vilket innebär att gruppmedlemmarna passar ihop och accepteras av varandra (Hammar Chiriac & Hempel, 2005). Det innebär att i en grupp där eleverna själva har valt att arbeta tillsammans har personerna mer liknande värderingar och därmed en tydligare gruppkultur. Då de har lika värderingar kommer de att ha en starkare social integration i gruppen vilket är positivt även för slutresultatet (Hammar Chiriac & Hempel, 2005).

En annan fördel för en heterogen grupp är att eleverna får arbeta med människor som de kanske inte annars skulle ha arbetat med. Dessa nya möten kan leda till att nya perspektiv bemöts och ny kunskap utbyts. Samtliga elever (högpresterande, medelpresterande och lågpresterande) blir berikade av ett grupparbete med heterogen sammansättning (Slavin, 1985 refererad i Stensaasen & Sletta, 2008). Andra argument mot en helt fri, självvald indelning är att det leder både till begränsad kontaktyta när en elev alltid grupperar sig med samma personer samt en det kommer att skilja mycket mellan olika grupper då elever med en viss prestationsnivå tenderar att gruppera sig med andra elever på samma nivå (Stensaasen & Sletta, 2008).

En annan intressant indelning av grupper görs av Forslund Frykedal (2008) som delar in grupparbeten i olika former snarare än personerna. Hon anser att elever gynnas bäst av att välja vilken grupp de vill arbeta i själva då en elev hellre vill arbeta med någon som de vet lägger upp arbetet på samma sätt som en själv gör. Forslund Frykedal (2008) anser att istället för att dela in eleverna i grupper så delas själva grupparbetet in i olika typer; gemensamt grupparbete, individuellt grupparbete, självvalt grupparbete och individuellt arbete. De två förstnämnda är av intresse för denna studie då de ligger nära den indelning som gjorts. Om en

uppgift gör att en elev bara kan arbeta på ett visst sätt så är de ett gemensamt grupparbete medans om uppgiften är tillräckligt fri så kan eleven lägga upp arbetsprocessen på egen hand, alltså skapa sitt eget gruppklimat. Denna aspekt är intressant då den sätter studier om gruppssammansättning i en ny dimension i fråga om att det finns andra delar än själva sammansättningen av gruppen som kommer att påverka sammansättningen trots allt och där med resultatet.

Slutligen finns det ytterligare tidigare forskning av intresse för detta område vilken berör förhållandet mellan psyko- och socialagrunder. En psykogrupper är en grupper som inte har någon formell struktur och som inriktar sig på att medlemmarna i den ska trivas medan en sociogrupper har ett tydligt mål som riktar sig mot hur gruppen presterar (Mathiasson, 1994). Denna aspekt kan vara av intresse gällande vilken typ av grupper de olika gruppssammansättningarna skapar.

Syfte

Syftet med denna studie är att finna den gruppssammansättning som leder till att flest elever uppnår den bästa inläringen. Många tidigare studier har undersökt detta fenomen men denna studie är begränsad till att undersöka endast två olika gruppssammansättningar inför ett grupparbete; Tilldelad grupper och Självald grupper. Fokus i denna studie är alltså att jämföra de två olika gruppssammansättningar gällande hur väl eleverna i vardera gruppen presterar. Ytterligare en aspekt som kommer att bemötas i studien är hur väl eleven uppfattar att grupparbetet har fungerat. Det kommer även att göras en korrelationsstudie mellan gruppernas resultat och dess utvärderingar av grupparbetet för att se om det finns något samband mellan presterat resultat och upplevd funktion av gruppen.

Frågeställningar och hypoteser

Sammanfattningsvis har den tidigare forskningen visat på att en heterogen grupper grundar för en bättre diskussion och en bättre gruppdynamik för arbetsprocessen medan en homogen grupper leder till ett bättre gruppklimat och en bättre emotionell utdelning av arbetsprocessen,

Utifrån tidigare forskning och med en deduktiv ansats har följande frågeställningar skapats för att fungera som utgångspunkter i studien.

Huvudfrågeställningen i studien är;

- Vilken gruppssammansättning genererar det bästa resultatet för eleverna?

Andra frågor som kommer att belysas är;

- Vilken gruppammansättning visar på starkast positiv upplevelse av grupparbetet?
- Finns det något samband mellan de olika gruppammansättningarnas resultat och utvärderingar?

Baserat på dessa frågeställningar samt tidigare forskning har två grundhypoteser dragits;

1. Den självvalda grupperingen kommer att få ett lägre resultat på förhöret.
2. Den tilldelade grupperingen kommer inte visa en lika stark positiv utdelning av grupparbetet

Studien genomfördes enligt quasi-experimentell design där två klasser på en medelstor gymnasieskola valdes ut med bekvämlighetsurval. Eleverna i klasserna fick antingen välja grupp själva eller bli indelad i en grupp av experimentledaren. Grupperna, som bestod av fyra personer i varje, fick olika typer av material om sjukdomen ADHD (Attention deficit hyperactivity disorder) och fick tjugo minuter på sig att lära sig så mycket som möjligt om detta ämne. Efter tjugo minuter fick de ett skriftligt prov om sjukdomen.

Metod

Deltagare

Deltagarna var elever vid två olika klasser på en gymnasieskola i en större kommun i mellersta Sverige. De gick antingen i årskurs två eller tre och undervisades i psykologi av samma lärare. Eleverna i studien tillhörde alla inte samma skola men de läste i samma kommun och för samma lärare. Urvalet bestod av trettiofyra personer, åtta män och tjugofyra kvinnor. Personerna i klasserna delades antingen in i grupper eller valde själva ut vem de skulle arbeta med i grupper om fyra. Totalt fanns det fyra grupper i den självvalda grupperingen och fyra grupper i den tilldelade grupperingen det vill säga sexton personer i

varje grupp. Könsfördelningen skilde sig åt grupperna emellan med alltifrån bara kvinnor, helt blandade grupper, till grupper med enbart män.

Material

Till studien användes sådant instuderingsmaterial som är vanligt förekommande vid undervisning i psykologi. Varje grupp fick tillgång till fyra stycken informationshäften, fyra stycken ämnesböcker, fyra upplagor av ett test som används för att undersöka om en vuxen person har diagnosen ADHD, fyra stycken upplagor av ett test som används för att undersöka om ett barn lider av diagnosen ADHD, fyra stycken blad med instuderingsfrågor till informationshäftet, en styck utskrivna PowerPoint om ADHD samt ett sammanfattningshäfte om ADHD. Där fanns också fyra stycken utdrag från en blogg som är skriven av en kvinna med ADHD. Hon beskriver med ord och bilder hur det är att leva med ADHD i olika livssituationer. Det fanns även till gruppens förfogande pennor, papper att skriva på, whiteboards och whiteboard-pennor. Till undersökningens andra del, det vill säga utvärderingen, fanns det pennor och papper till förfogande samt godis som belöning till eleverna när de var färdiga. Denna del utfördes i ett annat klassrum än steg ett i undersökningen.

Utöver detta användes ett förhör om ADHD som skrivits i samråd med elevernas lärare (Bilaga 1) samt en utvärdering om hur eleverna upplevde grupparbetet (Bilaga 2). Förhöret innehåller 4 frågor av typen ”beskriv kortfattat vad ADHD är” eller ”Nämn fyra symtom på ADHD” samt två frågor av mer diskussions karaktär av typen ”förklara och motivera tre olika situationer i vardagen som en person med ADHD kan uppleva annorlunda jämfört med en person som inte har sjukdomen.

Procedur

De elever som själva fick bestämma gruppindelningen (självvald gruppering) fick först i uppgift att dela in sig i grupper om fyra personer. I den andra grupperingen (tilldelad gruppering) delade experimentledaren in eleverna i grupper om fyra baserat på var i klassrummet de satt (de som satt bredvid varandra eller i närheten av varandra valdes inte till samma grupp). Sedan följde en grupp med experimentledaren till ett klassrum där de fick sätta sig kring ett bord. Gruppen fick all nödvändig information om anonymitet och möjligheten till att avbryta studien om så önskades. Ett beslut om att i inledande skedet inte berätta för

deltagarna om syftet med studien gjordes med anledning av att undvika att personerna försöker att påverka resultatet i någon specifik riktning.

På bordet låg samtliga materiel som nämnts ovan. Experimentledaren förklarade att materialet på bordet handlade om ADHD och vad de olika papperna på bordet var. Det fick sedan instruktionen att gruppen fick tjugo minuter på sig att lära sig så mycket som möjligt om ADHD. Experimentledaren lämnade då klassrummet och återvände efter tjugo minuter. Då fick gruppen reda på att de skulle skriva ett förhör om ADHD. Även detta moment tilldelades tjugo minuter. Maximal poäng på förhöret var 20 poäng. När eleven var klar med förhöret fick denne fylla i en utvärdering. Samtliga i gruppen fick sitta kvar tills alla var klara och de fick då veta vad experimentet gått ut på. De fick då godis som belöning och tackades för sin medverkan.

Efter att förhöret rättats jämfördes de två olika gruppernas resultat med ett T-test. Det gjordes också en jämförelse mellan de olika grupperna för varje fråga på utvärderingen (totalt fem jämförelser). Efter T-testet för dessa variabler gjordes också en regressionsstudie där resultatet på förhöret jämfördes med de uppskattade värdena på de olika frågorna.

Resultat

Det gjordes ett oberoende T-test för att jämföra resultatet på ett förhör mellan de två olika grupperingarna Självald grupp och Tilldelad grupp. Resultatet för den tilldelade gruppen var signifikant högre än för den självvalda gruppen. Självaldgrupp ($M = 9.13$, $SD = 3.36$) och Tilldelad grupp ($M = 11.66$, $SD = 3,00$); $t(30) = 2,25$, $p = 0,0$. Vikten av medelvärdenas skillnad (mean difference = 2.53, 95 % CI: -4.84 till -0,23) visade på en stor effektstorlek (eta squared = 0,144) enligt Cohen's standard.

Det gjordes även ett T-test som jämförde svaren på fem olika frågor angående hur lyckad inläringen och grupparbete varit mellan de två olika grupperingarna. Graderingen på samtliga frågor sträckte sig från 1-5 där 1 var inte alls bra och 5 var Mycket bra. Viktigt att poängtera är att två av eleverna i grupperingen "Tilldelad grupp" hade fyllt i utvärderingen på fel sätt eller missat att fylla i den vilket har gjort att de endast är 14 försökspersoner i den grupperingen vid följande variabler. Första frågan i utvärderingen handlade om sin egen insats

i grupparbetet. Det fanns en signifikant skillnad mellan Självvald grupp ($M = 3.31$, $SD = 0.95$) och tilldelad grupp ($M = 4.07$, $SD = 0.73$); $t(28) = 2.43$, $p = 0.02$. Effektstorleken för skillnaden mellan grupperingarna på denna variabel var enligt Cohen's d stor ($\eta^2 = 0.174$).

Andra frågan i utvärderingen berörde hur väl eleven ansåg sig ha tagit in informationen. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan de olika grupperingarna Självvald ($M = 3.5$, $SD = 1.21$) och Tilldelad ($M = 3.29$, $SD = 0.83$) med värdena $t(28) = 0.56$, $p = 0.58$.

Fråga tre handlade om hur mycket tid och energi eleven ansåg sig ha lagt ner på att lära sig. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan de olika grupperingarna då medelvärdet ($M = 3.00$) var exakt samma för både självvald grupp ($SD = 0.97$) och tilldelad grupp ($SD = 0.96$).

Fråga fyra berörde hur stor insats eleven tyckte att de andra i gruppen tillförde. Inte heller på denna variabel fanns någon signifikant skillnad mellan Självvald grupp ($M = 3.44$, $SD = 1.21$) och Tilldelad grupp ($M = 3.86$, $SD = 0.86$); $t(28) = 1.08$, $p = 0.29$.

Den sista frågan i utvärderingen belyste hur väl eleven tyckte att grupparbetet fungerat. Det fanns ingen signifikant skillnad mellan grupperingarna Självvald ($M = 3.38$, $SD = 1.46$) och Tilldelad ($M = 4.07$, $SD = 0.73$); $t(28) = 1.62$, $p = 0.18$.

Det gjordes även en regressionsanalys som undersökte om det fanns ett samband mellan resultatet på förhöret samvarierade med nöjdheten av grupparbetet respektive sin egen insats. Det skapades därför två dimensioner för testen där fråga ett, två och tre berör den egna insatsens utvärdering och fråga fyra och fem berörde personens utvärdering av sin grupp. Det fanns ingen signifikant korrelation mellan de olika gruppernas resultat på förhöret och den personliga utvärderingen ($r = 0.29$, $n = 16$ för den självvalda gruppen respektive $r = 0.47$, $n = 14$ för den egen valda gruppen). Det fanns inte heller någon signifikant korrelation mellan den självvalda gruppens resultat på förhöret och grupputvärderingen ($r = 0.16$, $n = 16$) för den självvalda gruppen. Däremot fanns det en signifikant korrelation mellan den tilldelade gruppens resultat på förhöret och grupputvärderingen $r = 0.55$, $n = 14$ för den tilldelade gruppen). Detta visar att denna tilldelade gruppens elevers resultat på förhöret samvarierar med hur väl de upplevde sitt grupparbete.

Diskussion

Prestationer på förhöret

I diskussionsdelen kommer paralleller att dras mellan denna studiens indelning mellan tilldelad och självvald grupp till tidigare forsknings studier om heterogena och homogena grupper. Människor tenderar att välja personer till sin omgivning som är lika en själv i en eller flera aspekter (Giddens, 2006). Det är därför mer troligt att den tilldelade gruppen blir mer heterogen än den som självvalda gruppen då personerna tvingas integrera och samarbeta med människor de kanske annars inte hade valt att arbeta med. Resonemangen med homogen och heterogen grupsammansättning är därför relevanta för diskussionen om självvalda kontra tilldelade grupper då man alltså kan anta att en självvald grupp troligen är mer homogen än en tilldelad.

Som resultatet ovan visar så presterade den tilldelade gruppen statistiskt signifikant bättre på förhöret än vad självvalda gruppen gjorde. Detta indikerar att grupparbetena där grupperna var tilldelade genererade bättre inlärning än de grupper där eleverna själva fått välja gruppmedlemmar. En tilldelad grupp ger ofta en mer heterogent sammansatt grupp då en elev arbetar med en person som den kanske inte umgås med i vanliga fall och är mer olik än en person som de skulle välja själva till ett grupparbete. Enligt Stensaasen & Sletta (2008) bör en grupp i skolan vara så heterogen som möjligt för att eleverna ska prestera efter sin bästa förmåga. En grupp bör därför bestå av ungefär lika många män som kvinnor, elever på olika prestationsnivåer samt elever av olika etniska bakgrunder som finns representerade i klassen. Då det i undersökningen endast fanns åtta män med så har grupperna i denna studie inte varit komponerade med ungefär lika många män och kvinnor i varje. De andra komponenterna har i möjligaste mån försökts att tillgodoses.

Enligt Forslund Frykedal (2008) är det viktigt för elever att själva välja grupparbetsmedlemmar för att vara tillsammans med någon som har samma ambitionsnivå som de själva alternativt för att ha en person i sin närhet som de har en nära social relation tillsammans med. Anledningen till det anser Forslund Frykedal (2008) vara att elever vill bygga upp sitt grupparbete kring hur de själva arbetar och de behöver därmed ha med sig andra med samma ambitionsnivå. Risken om elever med olika ambitionsnivåer placeras i samma grupp är, som tidigare nämnts, att några arbetar mer än andra, så kallad social loafing (Thornberg, 2006). Denna studie visar dock på att när elever själva får välja vem de ska arbeta

med sjunker deras prestationsnivå vilket alltså inte är i enighet med ovanstående författares resultat.

Resultatet att en tilldelad grupp presterar bättre än en självvaldgrupp kan även kopplas till den social konstruktionism som Lev Vygotskij grundade. En elev kan inte finna ny kunskap och omformulera kunskap i en kultur som de redan befinner sig i. De behöver därmed ha assistans i sin inläring från personer utanför denna kultur för att inhämta ny kunskap (Woolfolk, McMillan et. al., 2012).

Elevernas uppfattning om grupparbetet

Utvärderingarna som eleverna gjorde resulterade inte i något signifikant resultat mer än för en fråga som handlade om elevens egen insats. Den tilldelade gruppen rankade sin egen insats i grupparbetet högre ($M = 4.07$) än vad den självvalda gruppen ($M = 3.31$) gjorde. Den gruppering som presterar högst resultat har alltså rankat sin egen insats i inlärningsprocessen högre än den gruppering som presterade lägst (tilldelad grupp) vilket indikerar en god självinsikt hos eleverna i studien. Det kan vara av intresse att undersöka om denna fråga hade rankats annorlunda om eleven fått fylla i utvärderingen innan förhöret eftersom känslan efter förhöret kan ha påverkat hur eleven ansåg sin egen insats ha varit. Om eleven kände att förhöret gått bra finns möjligheten att den rankade sig på något av de högre alternativen på samma sätt som om en elev kände att det gick dåligt på förhöret kan ha rankat sig med någon av de lägre.

Anledningen till olika gruppers prestationer kan bero på vilken struktur och vilket mål som gruppen har. En vanlig indelning är mellan psykogrupper och sociogrupper. Som tidigare nämnt är en psykogrupp är en grupp som inte har någon formell struktur och som inriktar sig på att medlemmarna i den ska må bra och trivas medan en sociogrupp har en formell struktur och har ett tydligt mål som riktar sig mot hur gruppen presterar (Mathiasson, 1994). En tilldelad grupp bör mest liknas med en sociogrupp då eleverna i den inte har särskilt mycket mer gemensamt än den tilldelade uppgiften. En självvald grupp har eleverna troligen valt med tanken att de vill trivas med gruppmedlemmarna och kan därmed mest liknas med en psykogrupp. Mathiasson (1994) nämner även att en och samma grupp kan pendla mellan att vara en socio- respektive psykogrupp vilket gör att varje grupp fungerar olika i olika situationer. Det finns därför inget som säger att samtliga grupper i den tilldelade grupperingen i denna studie var en sociogrupp och att samtliga grupper i den självvalda grupperingen var en

psykogrupp. Tvärtom, alla grupper inom de två olika grupperingarna har troligen fungerat på väldigt olika sätt vid inläringen av materialet.

Då hypotesen som utgått ifrån är att elever i den självvalda grupperingen kommer att ha en positivare syn på hur deras grupparbete fungerade är resultatet för utvärderingen mycket intressant. Hypotesen baserades på teorin om att elever i homogena grupper presterar bättre på grund av att de har en bättre kohesion i gruppen. En bra kohesion skapas av att gruppen har gemensamma normer för gruppmedlemmarnas beteende (Hammar Chiriac & Hempel, 2005). Elever som umgås utanför grupparbetet har mer att förlora på att bryta dessa normer än vad en elev som inte umgås med de andra gruppmedlemmarna utanför arbetet. Detta eftersom att det finns ett större värde för en elev att innefattas i sammanhållningen på grund av att gruppen existerar mer än bara under arbetsuppgifterna i grupparbetet (Svedberg, 1996). Resultatet visade dock på motsatsen till detta även om resultatet kan bero på att eleverna i klasserna har vänskapskretsar med varandra som en lärare eller utomstående inte noterar under en kortare period.

Som tidigare nämnt delades utvärderingens frågor in i två olika dimensioner; egen insats och gruppens insats. Resultatet visade inte på någon signifikant korrelation mellan hur eleverna presterade på förhöret och hur de upplevde sin egen insats. Däremot fanns det en signifikant korrelation mellan hur eleverna presterade på förhöret och hur positivt de upplevde att gruppen fungerat gällande hur de andra gruppmedlemmarnas insats var för den tilldelade grupperingen. Däremot fanns det ingen sådan korrelation för den självvalda gruppen.

Utvärderingens frågor kan delas in i två kategorier, den egna insatsen i grupparbetet och gruppmedlemmarnas insats i grupparbetet. Den förväntning som fanns på resultatet gällande hur eleven upplevde att grupparbetet fungerat visade sig inte stämma. Det finns inget i resultatet som tyder på att den självvalda grupperingen är mer nöjda med sina grupparbeten än vad den tilldelade grupperingen är. Med tanke på att eleverna har gått tillsammans i minst en termin har de troligen lärt känna varandra ganska väl vilket gör att den tilldelade grupperingen inte blir den frizon från normer och beteenden som förväntats. En elev som känner sina kamrater i gruppen har mer att förlora om den bryter mot normer (Svedberg, 1996; Wilkinson & Fung, 2002) och kommer troligen därför att ranka sina kamraters insats högre. Detta är troligen aktuellt för den tilldelade gruppen då eleverna har fler veckor kvar på terminen då de ska umgås. Genom att göra utvärderingarna anonyma försöktes detta att kringgås, det vill säga att eleverna skulle vara mer ärliga i sina rankningar och inte behöva tänka på normerna om att

de inte ska hänga ut en kompis. Antingen så var det så att eleverna upplevde att gruppen fatiskt fungerade väl eller så vill de inte ens anonymt göra något som skulle kunna såra de andra eleverna i gruppen.

I en grupp där eleverna valt samarbetet själva finns det redan tillskrivna roller för hur var och en ska bete sig. När en elev vet sin egen roll i gruppen fungerar samarbetet i gruppen mycket bättre (Thornberg, 2006). Detta borde dock visa på att en självvald grupp med tydligt uttryckta roller borde prestera bättre än en tilldelad grupp. Problemet med roller gällande för ett grupparbete kan uppstå om ledaren i en grupp, som är den som sätter prägeln på gruppen (Hammar Chiriak & Hempel, 2005) har en negativ inställning till arbetet. Detta kan göra att hela gruppen blir negativt inställda till arbetet och motivation och prestation sänks. En självvald grupp kan därför medföra att negativt inställda eller lågpresterande elever är de elever som väljer varandra. Detta kan antas på bas av att människor av samma attityder och åsikter dras till varandra för att skapa en djupare relation (Giddens, 2006). Om grupparbetet pågår en längre tid bildas även roller i den tilldelade gruppen. Om det faller sig olyckligt att den elev som tilldelas ledarrollen är en elev som anser uppgiften ointressant kan det även i den gruppen ske en nedåtgående spiral i prestation och motivation. Roller är även relaterat till normer då båda ligger till grund för hur en person beter sig i en grupp (Thornberg, 2006).

Ytterligare en infallsvinkel handlar om elevernas relationer till varandra. I en tilldelad grupp finns ingen ytterligare relation utöver grupparbetet vilket gör att deras samarbete sker med fokus på arbetsuppgiften. Däremot i en självvald grupp har eleverna en djupare relation och umgås troligen mer än bara under själva grupparbetet. Detta nämndes ovan som sociogrupper och psykogrupper (Mathiasson, 1994). På grund av detta kan elevgrupper som har andra mål än endast själva grupparbetets uppgift involvera andra aspekter som berör gruppen och samtal och diskussion går bort från ämnet.

Metoddiskussion

Då grupperna i denna studie inte delades in på slumpmässig bas utan på ett bekvämlighetsurval finns det ett hot mot den interna validiteten i studien. Intern validitet innebär att skillnaden mellan grupperna beror på den manipulation som skett i experimentet och inte av någon annan faktor (Bryman, 2001). Ytterligare hot mot den interna validiteten i denna studie har att göra med kön på eleverna. Det var övervägande kvinnor som deltog vilket kan ge en skev bild av resultatet som helhet. Dock var det ungefär lika många män i experimentgruppen som i kontrollgruppen. Ett förslag till hur detta hade unnat undvikas är att

innan studien ha gjort ett förtest innan manipulationen för att se om det fanns någon väsentlig skillnad mellan eleverna i de olika grupperna som skulle kunna påverka att resultatet visar på en effekt. Anledningen till att detta inte gjordes innan är två olika. Dels för att tanken var att utföra en kvasi-experimentell design och därmed var detta ett problem som inte belystes starkare än själva designens utformning i sig själv. Dels fanns problemet med att om eleverna utfört samma eller liknande test hade de lättare kunnat svara på frågorna vilket hade påverkat resultatet och sannolikt skapat en tredje variabel som påverkade effekten.

En annan intressant aspekt kring validitet handlar om huruvida ett förhör utformat av en lärare verkligen mäter elevers kunskap angående, i detta fall, ADHD. Då validitet innebär hur pass väl en indikator som utformats för ett test mäter det som indikatorn är utformad att mäta (Bryman 2001) bör provet i sig analyseras. Förhöret innehåller frågor som en lärare i psykologi skulle använda sig av för att se hur pass väl uppnådd en kunskap och förståelse för ämnet är. Då det i denna studie har varit av intresse att få situationen i experimentet att vara så likt ett grupparbete som används i skolvärlden som möjligt bör det antas att detta test inte mäter kunskap bättre eller sämre än något annat prov i skolan. Frågan är däremot hur pass väl ett prov i sig mäter införskaffad kunskap. Skolverket (2010) belyser frågan om om summativ och formativ bedömning. Den summativa bedömningen handlar om direkt inlärd kunskap som förvärvats under lektionstillfällena och är en samling av den slutgiltiga inläring som gjorts medan formativ bedömning handlar om en bedömning från lärarens sida där denne ser till kunskapsutvecklingen eleven har gjort steg för steg. Ett prov eller förhör räknas därmed in i en summativ bedömning då den samlar upp den kunskap som eleven hittills har lärt sig. Däremot missar ett prov eller förhör att se till den formativa bedömningen av elevens kunskap. Då denna studie endast bygger på en jämförelse mellan två olika gruppammansättningar resultat på just ett förhör kan mycket av elevernas kunskap ha gått förlorad då frågor på ett förhör begränsar den kunskap en elev kan uppvisa samt att utvecklingen från en elevs tidigare kunskap till nuvarande kunskap inte kan mätas vilket är begränsande. Gällande validitet kan denna begränsning påverka resultatet. De elever som innan grupparbetet hade en förkunskap kring ämnet ADHD behöver inte ha lärt sig mer än någon annan elev genom grupparbetet men kan ändå prestera ett bra resultat på förhöret vilket gör förhöret mindre valid. Eleverna i de olika grupperingarna borde dock i genomsnitt ha liknande förkunskap om ämnet ADHD med tanke på att de alla har läst och läser psykologikursen för samma lärare.

En viktig aspekt till de olika grupperingarnas resultat är att de olika eleverna från början har olika ambitionsnivåer och olika betyg i ämnet psykologi. En elev med ett högre betyg i psykologi har lättare för att analysera med tanke på att de högre betygen i skolan kräver att en elev kan dra vägrundade och nyanserade resonemang och att kraven för de lägre betygen handlar om att tillgodogöra sig enkla resonemang (Skolverkets gymnasiereform, 2011). Därmed tar en elev med ett högre betyg in kunskapen i grupparbetet på ett annat sätt än en elev med ett lägre betyg och de kommer därmed att prestera olika på förhöret. I och med att urvalet för studien gjordes med bekvämlighetsurval kan det inte garanteras att det i kontrollgruppen och experimentgruppen fanns lika många högpresterande som lågpresterande elever. Detta kan vara en möjlig utomstående faktor som kan ha påverkat resultatet.

Inte att förglömma så är detta en mycket liten och begränsad studie. Endast sexton elever deltog i varje gruppering. Detta kan ha skapat ett skevt resultat och framförallt inte särskilt generaliserbart. Eleverna som valdes till studien valdes inte ut av ett slumpmässigt urval utan av en bekvämlighets urval. På grund av det kan inte resultatet generaliseras annat än till just denna miljö vilket är beklagligt. Ett större antal deltagare och ett slumpmässigt urval från i varje fall den skolkommun som ovannämnda elever ingår i hade varit önskvärt för att göra studien mer generaliserbar och öka studiens externa validitet.

Vidare forskning

Slutsatsen i denna studie är att den mest fördelaktiga grupsammansättningen i ett grupparbete av denna art är att läraren tilldelar eleverna i olika grupper. Utöver detta blir elever i en tilldelad grupp mer nöjda med sin egen insats i gruppen än vad elever i den självvalda gruppen blir. För att kunna avgöra varför denna gruppindelning är bättre än den andra i just denna studie kan en kvalitativ studie lämpa sig där det finns en fokus på att förklara orsakerna till fenomenet. Ytterligare sätt att utveckla denna studie vore att skapa grupsammansättningar på annan basis än tilldelad och självvald. Exempelvis vore grupper som baseras på homogena och heterogena grupper utifrån kön intressant. Även grupper som skapats efter elevernas betyg och ambitionsnivåer vore intressant att jämföra med både slumpmässigt tilldelade grupp men även självvalda grupper. Ytterligare variabler som vore intressanta är till exempel grupsammansättningar som görs efter elevernas personlighetsdrag eller baserat på vilka roller eleverna tar i en grupp. Detta område är långt ifrån mättat ur en forskningssynpunkt och kan belysas från flera olika, nya perspektiv.

Referenslista

Donelson, R.F. (2006). *Groupdynamics*. (4 e.d.) Belmont: Thomson wadsworth.

Formativ och summativ bedömning. Hämtat den 28 april 2012 från Skolverket:

http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/omraden/bedomning-och-betyg/formativ_bedomning

Forslund Frykedal, K.(2008). Elevers tillvägagångssätt vid grupparbete – om ambitionsnivå och interaktionsmönster i samarbetssituationer. *Linköpings studie in behavioural science* 128. Linköping.

Giddens, A. (2006). *Sociology*. Cambridge: Polity press

Gymnasieskolans reform 2011. Hämtat den 3 april 2012 från Skolverket:

<http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/om-gymnasieskolan/laroplan-for-gymnasieskolan-1.161294>

Halfhill, T., Sundstrom, E., Lahner, J., Calderone, W., Nielsen, T.M. (2005). Group personality, composition and group effectiveness: an integrative review of empirical research. *Small group research*. 36(1), 83-105.

Hammar Chiriac, E & Hempel, A. (red.). (2005). *Handbok för grupparbete – att skapa fungerande grupparbeten i undervisning*. Lund: studentlitteratur.

Houldsworth, C. & Mathews, B.P. (2000). Group composition, performance and educational attainment. *Education + training* 42(1), 40-53.

Leask, J., Hawe, P. & Chapman, S. (2001). Focus group composition: a comparison between natural and constructed groups. *Australian and New Zealand journal of public health*, 25(2).

Mathiasson, C. (1994). *Praktisk grupp psykologi*. Lund: studentlitteratur.

Song, H. & Grabowski, B.L. (2006). Stimulating intrinsic motivation for problem solving using goal-oriented contexts and peer group composition. *Educational technology research and development*, 54 (5), 445-466.

Svedberg, L. (1996). *Gruppsykologi: om grupper, organisationer och ledarskap*. Lund: studentlitteratur.

Stensaasen, S., Sletta, O. (2000). *Grupprocesser; om inläring och samarbete i grupper*. (2 e.d.). Stockholm: Natur och kultur

Thornberg, R (2006). *Det sociala livet i skolan; socialpsykologi för lärare*. Stockholm: Liber AB.

Trost, J. & Torres, S. (2011). *Studieteknik*. Lund: studentlitteratur.

Wilkinson, I.A.G. & Fung, I.Y.Y. (2002). Small-group composition and peer effects. *International journal of educational research* 37, 425-447.

Woolfolk, A., McMillan, J.H., Hughes, M. & Walkup, V. (2012). *Educational psychology and classroom assessment*. Harlow: Pearson education limited 2012

Bilaga 1

FÖRHÖR

1. Förklara vad ADHD är.

2. Vad är DAMP för begrepp och hur är det relaterat till ADHD?
3. Nämn fyra vanliga symtom som tyder på ADHD.
4. Hur kan man behandla ADHD?
5. Förklara, Beskriv och motivera tre olika situationer i vardagen som en person med ADHD upplever annorlunda än en person med ADHD.
6. Finns det människor som har mer risk för att få ADHD (kön, ålder etc.)? Motivera ditt svar.

Bilaga 2

Utvärdering

Fyll i en siffra från 1 till fem på linjen under frågan.

1= Inte alls bra / Inte alls mycket

2= Sådär / Lite

3= okej / Ganska mycket

4= Bra / Mycket

5= Jättebra / Jättemycket

1. Hur tycker du att din insats i gruppen var?

2. Hur bra tyckte du att du lärde dig informationen om ADHD?

3. Hur mycket energi la du ner på att lära dig informationen?

4. Hur tycker du att de andra personerna insatts i gruppen var?

5. Hur tycker du att ert grupparbete fungerade?
